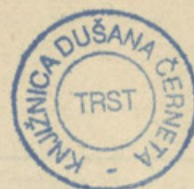

A Slovenian Language Newspaper — Dedicated to the Cultural Progress and Political Guidance of Americans of Slovenian Descent and Slovenes Scattered around the Free World—Through the Principles of Christian Democracy.

slovenska DRŽAVA

In Harmony with the American Tradition of Freedom and Independence, The SLOVENSKA DRŽAVA Champions the Right of the Slovenian People to their National Unification in Their Own Slovenian State.

For a Free Slovenia

Letnik — Volume IV

CHICAGO, ILLINOIS, 20. JANUARJA, 1953

Številka — Number 1

Samo-odločba brez pred-odločbe

Iz poročil in posebnega uvodnika v The New York Times-u posnemamo, da je prišlo do važnih načelnih in praktičnih odločitev v odnosih med osvobodilnimi gibanji narodov Sovjetske Zveze in glede njih bodočnosti.

Podobno kot Čehi in Srbi v emigraciji, so tudi svobodni Rusi trmasto vztrajali na stališču takoimenovane "kontinuitete" ruskega imperija. Kakor je ta reakcionarna imperialistična trma Čehov in Srbov v pogledu Čehoslovaške in Jugoslavije preprečevala sodelovanje Slovakov oz. Hrvatov in Slovencev, tako je v ruskem primeru bilo z Ukrajinci in drugimi neruskimi narodi ruskega imperija. Kot so Slovaki, Hrvati in Slovenci uveljavljali naravno pravico in zgodovinsko nujnost slovaške, hrvaške in slovenske države po osvobojenju, prav tako so vztrajali na istem političnem stališču Ukrajinci in drugi neruski narodi ruskega imperija. Češka, srbska in ruska "kontinuitetna" trma in imperialistična izključnost so preprečevali osvobodilno sodelovanje.

Ker sta sovjetski imperializem in sovjetska napadalnost v ospredju svetovne pozornosti, je naravno da osvobodilni problemi v zvezi s sovjetskim imperijem dijelo prvenstvo s sovjetsko nevarnostjo. Nova rešitev teh problemov je bila javno nakazana na larskem Svetovno-političnem Forumu v Pittsburghu. Tam je zastopnik Ameriškega Ukrajinskega Kongresa v debati zastavil vprašanje ukrajinske državne ločitve od Sovjetskega imperija sovjetskemu strokovnjaku N.Y. Times-a, Dr. Schwartz-u, ki je odgovoril **DA AMERIKA VSAKEMU NARODU PRIZNAVA PRAVICO DO DRŽAVNE SAMO-ODLOČBE**. K temu odgovoru je nato pripomnil prof. Žebot, (ki je bil z Dr. Schwartzem in senatorjem Wiley-em član debatne skupine, ki je razpravljala o naravi Sovjetskega napadalca), da samo načelo samo-odločbe ni več zadostno v praktičnem smislu, ker v vrsti primerov po prvi in drugi svetovni vojni ni bilo uveljavljeno. Narodi, ki se še morajo boriti za osnosno državno samobitnost, samim obljubam o samo-odločbi enostavno več ne zaupajo. Potrebno je konkretno jamstvo za resnično samo-odločbo. Iz tega se je razvila nova formula: **Samo-odločba brez pred-odločbe**. Osvoboditev ne bo prejudicirala državnih oblik in kombinacij bodočnosti. "Kontinuiteta" preteklih državnih tvorb, kjer so te sporne, ne bo vpostavljena, tudi nove države prej odvisnih narodov ne bodo avtomatično ustanovljene. Narodi spornih preteklih državnih kombinacij (Ruski imperij, Čehoslovaška, Jugoslavija, itd.) bodo v popolni svobodi demokratično odločili, ali hočejo lastne ali skupne države. **BISTVENO JE, DA SE TA SAMO-ODLOČBA NE BO VRŠILA V "KONTINUITETNEM" OKVIRU BIVŠIH SPORNIH DRŽAVNIH TVORB, TEMVEČ V POPOLNI DRŽAVNO-POLITIČNI SVOBODI.**

Ameriški Ukrajinski Kongres je sedaj sprejel to novo načelo in njegov predsednik, profesor Dobrianski z Georgetown Univerze, je odpotoval v Monakovo, da se tam dogovori z zastopniki ukrajinskih političnih beguncev o ukrajinskem osvobodilnem sodelovanju z ruskimi in ne-ruskimi osvobodilnimi gibanji s področja Sovjetske Zveze na osnovi skupnega sprejetja tega novega osvobodilnega načela, na osnovi katerega je edino mogoče vpostaviti konkretno osvobodilno sodelovanje med svobodnimi gibanji nekdanjih gospodovskih in odvisnih narodov proti današnjemu skupnemu zaslužnjaku.

Z zanimanjem bomo spremljali razvoj te važne nove akcije. Zaključujemo to prvo poročilo o njej s pripombo, da smo mi že ponovno izjavili, da je formula "samo-odloč-

Združene države Evrope

Organizatorično pomeni l. 1951 še naknadno pridobitev na dveh področjih Na gospodarskem področju se je organiziral t. zv. Schumanov načrt, naddržavna organizacija za proizvodnjo premoga in železa, dveh temeljnih panog evropskega gospodarstva. Sklenjena je bila 19. marca 1951 in veže 6 držav — z možnostjo, da pristopijo še druge — za 50 let. Prvih pet let velja za poskusna leta. Vrhovni organ se imenuje tudi Visoka oblast in ga sestavlja 9 članov. Vsaka država sme imeti največ 2 člana. Volijo ga države — članice na 6 let. V pomoč mu je posvetovalni odbor 30 posvetovalnih članov, ki predstavljajo delavce, podjetnike in potrošnike. Razen tega še zbornica, ki jo sestavljajo delegati parlamentov posameznih članic in se sestaja enkrat na leto. Ta nadzira delo Visoke oblasti, 2-3 nezaupnica članu Visoke oblasti ima za posledico, da mora odstopiti. Proti odločbam Visoke oblasti je možen tudi priziv na posebno sodišče 7 sodnikov, ki jih volijo vlade včlanjenih držav. Končno še posebni svet 6 ministrov, članov vlad včlanjenih držav, ki skrbe za medsebojno podpiranje dela Visoke oblasti in gospodarske politike včlanjenih držav. Izvedba tega načrta pomeni s pravnega stališča veliko novost: Pojem državne suverenosti, ki ga je individualistična pravna filozofija prignala do take skrajnosti, da je bilo mednarodno pravo izročeno na milost in nemilost samovolje poedinih držav, ker je pripisovala obveznost prava samo volji poedine države, je znatno izgubil na svoji vsebini. Kljub temu, da države odstopijo svojo vrhovno pristojnost v določenih zadevah neki naddržavni tvorbi, jih še vedno smatramo za suverene in za nosilce mednarodnega prava. Prav v tej smeri pa leži tudi možnost zadovoljive organizacije človeštva s stališča po številu prebivalstva majhnih narodov: Državna samostojnost bo jamčila nemoteni kulturni razvoj lastnega naroda, povezanost v ohlapne naddržavne organizacije pa bo olajšala medsebojno sodelovanje

be brez pred-odločbe" edina osnova, na kateri je mogoče doseči osvobodilno sodelovanje med zastopniki narodov s področja Jugoslavije in Čehoslovaške. Jasno je, da bo pod pritiskom tega novega razvoja v smeri te nove formule ameriški Nacionalni odbor za svobodno Evropo moral prej ali slej revidirati svojo dosedanjo politiko izključnega podpiranja "kontinuitetnih" grup. Ta politika tega odbora je bila škodljiva, ker je zavirala osvobodilno akcijo in korumpirala politične emigrante s šibko hrbtnico, ki so morali izbirati med priznanjem in podporo od strani te ustanove in naravno osvobodilno pravico svojih lastnih narodov. Upamo, da bo tega kmalu konec.

na gospodarskem, vojaškem in mednarodno političnem področju.

Druga organizatorična pridobitev l. 1951 je bila ustanovitev evropske vojske. Zamisel skupne armade, ki naj bi branila Evropo pred grozečim sovjetskim napadom, je prišla od Churchilla, dejansko pobudo za organizacijsko izvedbo zamisli pa je dala Francija. Konferenca 15. februarja 1951 v Parizu je izdelala določnejše predloge "za skupno vojsko, ki jo bo mogoče rabiti samo za obrambo skupne kulture." Poročilo zastopnikov Francije, Nemčije, Italije, Belgije in Luksemburga z dne 24. julija 1951 predlaga 50 letno pogodbo za združitve vojaštva pod eno naddržavno oblast, skupni fond za njene izdatke, poenoteno vojaško vzgojo in poveljevanje, skupni generalni štab, itd. Novembra so iste države in Nizozemska izjavile na zasedanju NATO v Rimu, naj se ta vojaška oblast kar najhitreje ustanovi in za prvega poveljnika postavi bodoči predsednik ZDA — general Dwight D. Eisenhower. ZDA so sprva temu načrtu nasprotovale, toda končno so uvidele, da je to edina pot, kako pridobiti Nemce k vojaškemu sodelovanju, ki je za obrambo Evrope neobhodno potrebno. Tudi Anglija je ta načrt odobrila in obljubila kar se da tesno sodelovanje ter pomoč. Organizacija bo podobna organizaciji Schumanovega načrta za premog in železo z vsemi preje navedenimi organi.

Napredek in težave v l. 1952

Zborovanje v maju 1952 je pokazalo, da so v ospredju zopet stremljenja do pospešitve počasnega razvoja do dokončne združitve. Ustanovila se je namreč posebna skupščina, sestojeca iz 78 parlamentarcev Schumanovega načrta in 9 drugih članov, ki so oz. bodo člani odgovarjajoče skupščine, ki bo odločala o evropski vojski. Njena naloga naj bi bila, da pripravi do marca 1953 načrt za ustavo evropske politične federacije. Mnenja o tem koraku so bila seveda deljena. Angleži niso preveliki prijatelji tega načrta, toda septembra t. l. je zunanji minister Eden izjavil, da

Anglija upa, da bodo našli neko vmesno rešitev med popolno podreditvjenemu meddržavnemu organu in postavitvi več posebnih komisij, ki bodo ločeno urejale določena področja kot sta Schumanov načrt in Evropska vojska. Amerikancem je seveda bližje prva rešitev. V navodilih je rečeno, naj bo nova skupščina "voljena na demokratični podlagi na ta način, da bi mogla predstavljati bodoči federalni ali konfederalni sistem temelječ na načelu ločitve oblasti in še posebej na načelu dvodomnega predstavnštva. Končni cilj te federacije naj bi bil ustvaritev skupne podlage za gospodarski razvoj in združitve bistvenih interesov članic.

Toda to leto je prineslo s sabo tudi težave.

Kot nova sporna točka med Nemci in Francozi se je pojavilo vprašanje Posarja, kjer živi tudi dokaj slovenskih izseljencev. Posarje je gospodarsko povezano s Francijo, prebivalstvo pa je v večini nemško. Francija je sedaj predlagala, naj postane Posarje zametek evropske federacije in njen sedež, ohrani pa gospodarske vezi s Francijo. Prebivalstvo, razen manjše skupine nacistov, soglaša s to predlagano rešitvijo, ker se še spominjajo, da jim Hitlerjeva "osvoboditev" ni prinesla nikakih gospodarskih dobrot.

Težave so se pojavile tudi pri odobritvi pogodbe za evropsko vojsko. Francozi so se pričeli obotavljati in zahtevati nekaj sprememb v pogodbi. Dokončno bo pogodba predložena francoski zbornici v odobritev ta mesec. Odobritev te pogodbe je važnejša še zaradi tega, ker bonski sporazum, v katerem zapadne velesile priznavajo Zapadni Nemčiji državno samostojnost, stopi v veljavo le, če se Nemčija pridruži organizaciji evropske obrambe, tega pa seveda niti ne more, če Francija ne bo podpisala pogodbe za ustanovitev evropske vojske.

Po odobritvi pogodbe za Schumanov načrt je ta ustanova začela živeti svoje samostojno ivljenje. Svoj sedež ima v Luksemburgu in je seveda še preobremenjena s prvimi organizacijskimi problemi.

Tako je trenutno organizacijsko stanje poskusov za organizacijo Združene Evrope. Čeprav se na vsakem koraku pojavljajo velike težave, moremo vsekakor ugotoviti, da so duhovi na večjo povezanost evropske skupnosti pripravljeni in prvi koraki k njeni uresničitvi tudi storjeni. Pripravljenost na širšo gospodarsko in politično povezanost je razvidna n. pr. že iz tega, da vsebuje 4 evropske ustave, ki so bile sprejete po l. 1945, posebne določbe,

(Nadaljevanje na 2. str.)

Združene države Evrope

(Nadaljevanje s 1. str.)

ki predvidevajo možnost priključitve k večji federaciji. Take določbe najdemo v novih ustavah Francije, Italije, Zapadne Nemčije in v Posarja.

Pomen Združene Evrope za Slovence

Slovenci prebivamo na precej vetrovnem prostoru Evrope. Glavna težava je v tem, da smo pod silo zgodovinskih razmer, ko nismo imeli lastne države, izgubili narodno dvojno važnih področij: Ozemlje severne od Drave do Tur in pa Trst. Kljub temu, da mora vsakdo uvideti, da je bila ta narodnostna izguba prizadeta po krivici in sili močnejšega, ki se ni strašil nikakih sredstev za dosego svojega cilja, ni navada v zgodovini — razen v zadnji dobi, ko je to poskušal Hitler in še vedno prakticirajo Sovjeti — da bi take narodnostno mešane predele čistili z nasilnim preseljevanjem prebivalstva. V sklopu Združene Evrope ali kake druge široke federacije pa je upati, da bi bilo mogoče ustanoviti državno enoto, ki bi obsegala poleg strnjeno naseljenega slovenskega ozemlja še Trst in Koroško. To je pa edina pot, kako bi mogli uspešno zagotoviti slovenski življenju v teh ogroženih predelih. Stalnemu pritisku ponemčevanja in poitaljančevanja se namreč naše manjšine ne bodo mogle upirati še dolga desetletja, če ne bodo dobile opore v lastnih narodnih samoupravnih in državnih ustanovah.

Brez ozira na to kakor koli se bo že praktično razvijalo vprašanje Združene Evrope, moramo ugotoviti, da predstavlja zdrav razvoj, ki ga je treba po lastnih močeh podpirati, se naj pripravljati, njegov razvoj budno spremljati in se zanj zanimati — ne samo, ker leži v smeri naših narodnih interesov, marveč tudi v smeri sedanje razvojne smeri v zgodovini: da se namreč oblikujejo lastne narodne države, ki dajejo s svojo organizacijo oporo in pomoč kulturni rasti lastnega naroda, ki pa se vežejo v večje politične in gospodarske enote, ker zavzemata tako gospodarstvo kot politika danes zaradi povečanja prometnih in obveščevalnih zvez, zaradi povečanja delitve dela in zaradi večje daljnosežnosti sredstev sodobnega vojskovanja bolj ali manj svetovni obseg in se ni mogoče več zapreti sam vase.

Dreš.

Vloga države v narodnem gospodarstvu

Nihče ne zanika, da nudi državna organizacija že s svojim obstojem pogoje za razvoj narodnega gospodarstva. Mnjenja se ločijo šele, ko gre za mero posrednih in za neposredne posege države in njenih upraviteljev v gospodarsko življenje.

Kot dve skrajnosti nastopata šola, ki hoče vpliv države omejiti na kar se da neznatno mero neposrednega vposeganja v gospodarstvo (z obdavčevanjem), ter šola, ki hoče spremeniti državo v veliko gospodarsko podjetje. Praktično življenje se obema skrajnostima približuje — v dobah gospodarskega blagostanja šoli nevmešavanja in v dobi gospodarskih kriz šoli podržavljenja gospodarstva — čeprav ju nikdar ne doseže, dokler še priznava osebno svobodo. Zgodovinsko ostvarjena je bila doslej samo še zamisel podržavljanja gospodarstva v komunističnih državah.

V manj priostreni obliki smo opazovali boj med obema šolama tudi med volilno borbo za predsedniške volitve v Združenih državah Severne Amerike.

Republikanci so v pretežni večini zastopniki mnjenja, naj se država kar najmanj vmešava v gospodarstvo ter ga prepušča zasebnikom. V kolikor mora vposegati v gospodarsko življenje, naj bo njen vposeg posreden: zlasti preko kontrole denarja v obtoku in pa preko kontrole razpoložljivega kredita.

Demokratska gospodarska politika zadnjih 20 let je znana pod gesloma "New Deal" in "Fair Deal". Po veliki gospodarski krizi, ki se je začela z borznim polomom 1. 1929, so prevzeli državno krmilo v roke demokrati ter so prejšnje "gospodarstvenike" v državni upravi nadomestili z učejniki, ki so predstavljali "možganski trust" uprave. Ti so s svojimi teorijami o polni zaposlitvi ter o ustvarjalni moči kredita teoretično utemeljili ter pripravili dotlej nezaslišane vposege države v gospodarstvo.

Volilna borba je pokazala, da so se tako zastopniki kapitala kot zastopniki delavstva zavedali, da bo pomenila sprememba v vodstvu države tudi spremembo v načelnem odnosu državne uprave do gospodarstva, ki se bo skušala uveljaviti, kolikor bo dejansko življenje to le dopuščalo. Zato so zastopniki kapitala na vso moč podpirali republikance, dočim so zastopniki delavskih organizacij

proti svoji navadi pozvali vse člane, naj strnjeno glasujejo za demokrate. Ker so na izid volitev vplivali tudi drugi razlogi, med katerimi ni bil najmanjši upanje na končanje vojne v Koreji, za katero so bile zlasti dovzetne ženske, je dosegel kandidat republikancev veliko zmago. Toda tudi republikanci morajo priznati, da je bila to v glavnem Eisenhowerova osebna zmaga in da so mnogi republikanci dosegli izvolitev v senat ali skupščino samo zaradi tega, ker so bili na isti listi z Eisenhowerjem. Kljub temu je njihova večina tako v senatu kot v skupščini neznatna, kar moremo upravičeno tolmačiti, da se večina volilcev ni tako izrazito izrekla za spremembo v odnosu države do gospodarstva kot bi sedaj industrijci radi prikazali.

Verjetno je prav to nesoglasje med glasovi za Eisenhowerja in za republikansko stranko izzvalo več izjav novega predsednika in njegovih sodelavcev, da smatrajo dosedanje socialne pridobitve delavskega stanu za sprejeto dejstvo, ki ga ne bodo spreminjali. Celotni zastopniki industrijcev so na letnem zborovanju Narodne zveze proizvajalcev (National Association of Manufacturers, ki združuje 18.500 industrijcev, predstavljajočih 80% vse proizvodnje in zaposlujočih nad 75% vseh delavcev) svarili, naj nihče ne skuša zlorabiti te politične zmage za to, da bi uvajal kake stare metode v svojem odnosu s delavci. Plačani oglaševalci v časopisih so zatrjevali, da priznavajo industrijci delavcem enakopravnost, da pa ne bodo več trpeli, da bi imeli v Washingtonu več vpliva kot industrijci. Morda je to nesorazmerje glasov vplivalo tudi na edinstveno dejanje novega predsednika, da je proti vsem običajem in celo na nevoljo vodje republikanskih senatorjev Tafta imenoval za delovnega ministra Martina P. Durkina, člana delavske unije A. F. L., ki je dejavno podpiral Stevenzona in tudi zanj glasoval.

Kljub vsem tem opreznim korakom dokazuje Eisenhowerjeva izbira sodelavcev, da smemo pričakovati ne samo preusmeritev načelnega stališča državnih uradnikov do gospodarstva v smeri nevmešavanja države, marveč tudi do praktičnih ukrepov v tej smeri, v kolikor bodo dejanske razmere in pa politični oziri to le dopuščali. Med novimi ministri in njihovimi pomočniki najdemo nemreč skoraj izključno ljudi, ki so stali in še stojijo na odločilnih mestih zasebnega gospodarstva.

Prvi dnevi novega senata in skupščine so dokazali, da je mnogo volilnih gesel med tem že zvođenelo. Čeprav so obljubljali takojšnjo odpravo nadzorstva nad cenami in mezdami, so se vendarle odločili, da bodo celotno vprašanje preje preučili, predno bodo dokončno izrekli svoje mnjenje. Opazovalci so mnjenja, da bodo obdržali možnost ponovne uvedbe tega nadzorstva, četudi bi se odločili, da jih opravijo oz. po skorajšnjem preteku več ne obnove.

Pričakovati je, da bo ta previdnost splošno prevladovala in da bodo spremembe, v kolikor jih bo-

Governer Frank J. Lausche — uredništvu "Slovenske Države"

Ob priliki ponovne izvolitve našega odličnega slovenskega rojaka Frank J. Lausche-ta za governerja države Ohio, je poslal urednik SD governerju pismene čestitke v imenu konzorcija "Slov. Države" ter mu poslal tudi "Slovensko Državo". G. governer Frank J. Lausche se je uredniku pismeno zahvalil. Pismo se v prevodu glasi:

FRANK J. LAUSCHE
Governer

State of Ohio
Office of the Governor,
Columbus 15,

December 3, 1952.

Mr. Mirko Geratič
Slovenska Država,
2307 S. Wolcott Avenue,
Chicago, Illinois

Dragi Mr. Geratič:

Zahvaljujem se Vam za Vaš čin, ko ste mi poslali izvod "Slovenske Države" z dne 20. novembra.

Zahvaljujem se Vam tudi za poslane čestitke. Da Vas je razveselila moja zmaga, me je zelo zadovoljilo.

S prijaznimi osebnimi voščili

Vam vdani

Frank J. Lausche

MEDNARODNI RAZGLED

V začetku novembra je v Tel Avivu umrl prvi predsednik nove države Izraela, dr. Hajim Weizmann. Za male in zatirane narode je ta mož ne le največji državnik dvajsetega stoletja, marveč pravi čudodelnik. Z voljo, vero velikanskim idealizmom in silnim delom se mu je posrečilo tisto, česar bi ne bilo niti v sanjah moči verjeti: ustvaril je domovino in samostojno državo judovskemu narodu, ki ni imel niti pedi lastne zemlje, ne svojega jezika, ne političnega izročila, ne lastne kulture in je bil razkropljen po vsem svetu, marveč samo vero v Boga in v svojo bodočnost; ki je v svo-

ji zgodovini trpel in izgubljal kakor nobeden drugi, ki pa je bil za svojo samostojnost in za pridobitev lastnega doma pripravljen žrtvovati vse. Weizmannovo ime mora biti vsem zatiranim narodom, ki teže po svobodi in samostojnosti, zlasti pa slovenskemu, simbol in bodrilo, po drugi strani pa opomin tistim malodušnim slovenskim politikom, ki jim je slovenski narod s svojo bogato zemljo, s svojo narodno zavestjo, s svojim državno političnim izročilom, s svojo omiko in kulturo, s svojo voljo in trpljenjem preslaboten, premalo zrel, premalo sposoben in celo premalo vreden, da bi bil sam svoj gospodar . . .

do tvegali, postopne ter postavljene za nekaj časa na poskušnjo. V kolikor bodo zastopniki zasebnega gospodarstva prinesli s sabo več smisla za štednjo v državni upravi, bo sprememba vsekakor za celotno narodno gospodarstvo blagodejna, ne samo za davkoplačevalce. S stališča narodnega gospodarstva pomeni namreč vsako zapravljanje dobrin in storitev izgubo, čeprav je nihče neposredno ne čuti, marveč le posredno v večjem davčnem bremenu.

Nevarno pa je zadnje čase večkrat izraženo mnjenje, da tolmačijo zastopniki republikancev pridobitve delovnih slojev ne samo kot dejstvo, ki ga ne nameravajo spreminjati, marveč kot zaključno "socialno revolucijo". Čeprav poznamo v zgodovini dobe, ki določene družbene pridobitve neka "prebavljajo" ter jim vzamejo družbeno dinamiko, se moramo kljub temu zavedati, da družbeno življenje nikdar ne miruje. Družbeno življenje sodobnosti se danes toliko razlikuje od družbenega življenja sredine 19. stoletja, da je nevarno primerjati obe dobi. Če si bodo novi državni uradniki prizadevali obnoviti ideale gospodarskega liberalizma o nevmešavanju države v narodno gospodarstvo, se bodo zopet kmalu znašli v opoziciji.

Celjan

(Nadaljevanje na 3. str.)

Brzjavka SNZ Sv. Očetu — Njegov odgovor

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI je ob priliki imenovanja nadškofa Stepinca za kardinala poslala Sv. Očetu vdanostno brzjavko, v kateri izražava veselje slovenskih katoličanov v emigraciji nad imenovanjem kardinala Stepinca in nad priznanjem izkazanim slovenskim in hrvatskim katoličanom v domovini in v emigraciji ter ponavlja izraze vdanosti Sv. Očetu.

Apostolski Delegat v Združenih Državah, nadškof Cignani, je 23. decembra 1952, sporočil, da je telegram "poslan od SLOVENSKE NARODNE ZVEZE V AMERIKI ob priliki imenovanja Njegove Eminence kardinala Stepinca, bil sprejet od Sv. Očeta, in da je Sv. Oče bil vesel tega izraza spoštovanja in vdanosti."

MEDNARODNI RAZGLED

(Nadaljevanje s 2. str.)

Vatikana pri svojih prizadevanjih za osvoboditev in samostojnost.

Mr. Eden je povabil na uradni obisk v London enega največjih današnjih komunističnih rabljev in preganjalcev vere, jugoslovanskega rdečega diktatorja Tita. Mislil je, da bodo milijoni britanskih katoličanov in drugih poštenih Angležev tak udarec v obraz zaradi ljube politike mirno prenesli. Toda zmotil se je. Vabilo Titu je že štiri mesece pred obiskom, vzbudilo v britanski javnosti in v zbornici tako viharno ogorčenje in take proteste, da londonska vlada premišljuje, če bi bilo moči najti kako pretvezo, pod katero bi obisk lahko odpovedali. Najbolj je užaljenosti vseh vernih in poštenih ljudi v Veliki Britaniji dal duška svetovno znani katoliški pisatelj Evelyn Waugh, ki je med vojno bil član angleškega vojaškega zastopstva pri Titovih partizanih. Za najbolj razširjeni londonski list "Sunday Express", ki izhaja v 3 milijonov izvodov, je napisal udaren članek pod naslovom "Naš nečastni gost", ki je vzbudil po vsem svetu silovit odmev. V njem pravi med drugim:

Mr. Eden je povabil svojega velikega novega prijatelja Broza, naj pride k nam. Kdo pa je to? To je mož, ki je leta 1944 Britance vlekel za nos tako, kakor jih danes. Tedaj so se Nemci umikali z Balkana in Jugoslavija jim je služila samo za beg. Partizani pa so Nemcem pustili prosto pot in so se šli dve državljanski vojni: proti Srbom in proti hrvatskim nacionalistom. Titova naloga je bila, da prepriča Angleže za tako vojno in sicer pod pretvezo, da se bori proti Nemcem. Zdaj je spet pri tem poslu. Edina razlika je, da

zdaj hoče odložiti usodo, ki čaka vsakega komunističnega heroja, če se je sprl s Stalinom. Kaj britanski politiki res mislijo, da se bo Tito, ki je zapovrstjo izdal cesarja, kralja, prijatelje in nazadnje svojo edino trdno zvestobo, zvestobo do Stalina, izkazal za zaupanja vrednega prijatelja do njih? Tito skuša iztrebiti krščanstvo v Jugoslaviji. Ne dajte se motiti glede tega. Pravoslavcem in katoličanom je usoda pisana, če se bo njegova oblast nadaljevala. To je njegov cilj in mora to biti v vladavini, ki se baha, da je edino ona prava in vzgledna leninistična država. Posebno zanimivo je, da se je preganjanje vere v Jugoslaviji ojačilo prav zadnje tri mesece, odkar se britanski konservativci slinijo okoli Tita. Mr. Eden ne bi nikdar vabil svoje države, naj slavi kakega zloglasnega preganjalca Judov. Edino, kadar gre za krščanstvo, se delajo britanski voditelji nedolžno brezbrizne. Če je tako, potem naj povedo odkrito, da bodo z vsemi silami podprli vsakega komunističnega diktatorja in ga oborožili, da bo lahko vsiljeval ljudstvu svojo tiranijo, samo če se začasno obrne od Stalina! Naj povedo, da pozdravljajo spreminjanje velikih krščanskih dežela v brezbožne policijske države! Naj povedo, da zaničujejo krščanske narode, ki iščejo pri nas sočutja, in da zaničujejo krščanske volilce doma! Ni dvoma, da se bo zbralo nekaj množice, če bi Tito prišel v Anglijo, kakor se je zbere za vsako senzacijo. Toda Mr. Eden naj nikar ne misli, da je ta gost dobrodošel. Angleški kristjani zametajo zoprni sodobni nauk, da ni uspeh usojen ničemur, razen zarotništvu in nasilstvu. Zaradi tega bodo neštete glave ob Titovem obisku sklonjene zaradi narodne sramote ter v molitvi, da bi se vse Titove težnje izjalovile."

POLITIKA ZA TRST

(Članek profesorja Dr. Cirila Žebota v The New York Times, v nedeljo, dne 14. decembra 1952.)

V članku "Trst življenjskega pomena za Zpad" v N. Y. Times-u z dne 2. decembra je Hanson Baldwin (vojaški strokovnjak N. Y. T.) napisal iz Trsta: "To sporno ozemlje . . . dobiva novo pomembnost na strateški karti Evrope . . . Trst leži ob obalnem pristopu k severno-italijanski ravnini, in Ljubljanska ožina (Ljubljana Gap) v Jugoslaviji, ki vodi proti Trstu in Gorici, tvori zgodovinska vrata v severno Italijo. Sama prisotnost ameriških čet tu se zdi, da služi kot molčeče opozorilo Stalinu, da, ako bi Jugoslavija bila napadena, bi Združene države verjetno bile vpletene v sledečo vojno, in zato te čete vplivajo kot nekaka politična zavora proti vojni."

Pred to odkrivajočo oceno svojega vojaškega strokovnjaka na licu mesta je N. Y. Times objavil dne 15. novembra uvodnik "Trst: Gordijski voz", povzemajoč glavne obrise tržaškega vprašanja in spora. Uvodnik je pravilno označil sedanji gospodarski položaj Trsta in njegovo osnovno zgodovinsko funkcijo s tem-le kratkim stavkom: "Pristanišče je v polnem razcvetu in njegovo na-

ravno zaledje je v Jugoslaviji, Avstriji, Madžarski, Čehoslovaški in Nemčiji."

Pomembnost Trsta

Toda omenjeni uvodnik ni upošteval življensko važne obrambne in strateške pomembnosti ozemlja, katera tvori dodatni in prevladujoči razlog za svobodni Trst. Namesto tega je bil v uvodnik vrinjen naslednji zaključek, osnovan na dvomljivi politični oportuniteti: "Trst . . . je postal stvar prestiža in moči za Tita in iredentizma ter nacionalizma za Italijo" in, "če bi bili prisiljeni izbirati med tema dvema alternativama, bi morali odločiti za Italijo."

Obilno smo podpirali Italijo in to iz močnih razlogov. Toda nimamo najmanjšega opravičila, da bi pomirjevali nezakonite italijanske zahteve po Trstu. Trst je bil določen za Svobodno Ozemlje z zakonito mednarodno odločbo. Italija je sprejela to rzsodbo kot bistveni del svoje mirovne pogodbe. Na drugi strani pa je Tito komaj pred kratkim izjavil C. L. Sulzbergeru (glavnemu evropskemu dopisniku Times-a), da njegova vlada "nima ničesar proti imenovanju guvernerja za tržaško ozemlje". Namesto da bi "uporabi-

li pritisk" za nezakoniti prenos Svobodnega Trsta k eni ali drugi državi, je naša dolžnost in pravica, da strogo opozorimo tako belgrajskega diktatorja kot rimsko vlado, da sta oba zavezana na rešitev tržaškega vprašanja v smislu Svobodnega Ozemlja. Naša bodoča pomoč obema mora biti pogojena na dejstvo, da obe strani takoj spoštujeta to svojo zavezo.

Svobodni Trst je vir sedanjega procvita svoje luke in prebivalstva obenem pa jamstvo njih bodoče dobrobiti. Svobodni Trst je bistven za pričakovano svobodno bodočnost narodov tržaškega naravnega zaledja, ki so si zgradili to luko kot svoj skupni izhod na morje. Samo Svobodni Trst more vezati Italijo in narode tržaškega zaledja v vzajemnem zaupanju in spoštovanju, brez katerih ne morejo uspešno sodelovati v skupni obrambi proti sovjetskemu napadalcu. In končno, učinkovito varstvo kritične ljubljanske ožine v Sloveniji je nemogoče brez Svobodnega Trsta kot vzporejevalne zavezniške baze dokler traja sovjetska nevarnost.

Obrambna porabnost

V oporo temu zaključku zopet navajam iz Baldwinovega poročila: ". . . 351-a ameriška divizija, skupno z britanskimi četami v Trstu, bi mogla tvoriti trdno jedro za obrambo ljubljanske ožine. Toda, ako naj ta obramba bo učinkovita, potem morajo tržaške čete biti znatno okrepljene s topništvom in zračno silo, in jugoslovanske ter italijanske čete bi morale deliti nalogo braniti ljubljansko ožino oz. alpske prelaze med ožino in Brennerjem". Nacionalizacija ali delitev Trsta bi takoj razrušila osnovo, na kateri edini je mogoče organizirati to življenjsko važno obrambno sodelovanje.

Z vidika potrebne okrepiteve položaja, ki ga ima svobodni svet na tej važni točki vzdolž železne zavese, mora nova Ameriška vlada izločiti iz naše tržaške politike ozire na spreminjajočo se in premijajočo politično oportuniteto.

Pismo iz Clevelanda

Pred kratkim je smrt odgrnila zastor v neznano onostranstvo Erazmu Goršetu, nemu naših najbolj požrtvovalnih in idealističnih kulturnih delavcev. Pokojnik je bil eden tistih redkih naprednjakov, ki ta naziv zaslužijo, ker ni njegova naprednost temeljila na sovraštvu do vere, duhovščine, krščanskih tradicij in našega človečanskega demokratičnega reda. zgrajenega na teh tradicijah in na oboževanju marksističnega nihilizma. Njegov ideal je bil razumevanje in ljubezen med ljudmi, socialna pravičnost, družabna enakost in v vsa področja segajoča demokracija. Sovraštva in zagrizenosti ni bilo v njem. Ko je bil pred leti nekaj časa uposlen kot urednik tukajšnje "Enakopravnosti", je moral službo pustiti, ker je bil po mnenju svojih gospodarjev "premalo agresiven", t. j. ker ni hotel — ne mogel — u-

ODMEVI NAŠEGA GIBANJA V MEDNARODNEM SVETU

V zadnji številki smo pročali o izčrpnem uredniškem članku o slovenskem državnem gibanju v enem najboljših vplivnih evropskih časopisov, Neue Zuercher Zeitung. Sedaj pa so nam naši prijatelji iz Argentine poslali tudi časopis "Argentinisches Tageblatt" z dne 26. decembra 1952, ki se v svojem uvodniku pod naslovom "Jugoslavija in Vatikan" obširno bavi s slovenskim vprašanjem in prizadevanji S.N.Z. in Akcijskega odbora za svobodno slovensko državo. Časopis je mnenja, da je sedanji Titov prelom z Vatikanom v vzročni zvezi z močnim slovenskim državnim gibanjem v domovini in tujini, ki po mnenju lista uživa naklonjenost Vatikana ter je Titu izredno nevaren, zato ga hoče v kali zatreči. Jugoslovanski prelom s Sveto Stolico, bo omogočal Titovim komunistom pojačeno gonjo proti katoliški veri in proti svobodoljubnim stremljenjem potlačenih narodov za dosego svobode in neodvisnosti.

drihati s kolom po nasprotnikih, v prvi vrsti "po farjih in klerikalcih". Zato se naravno ni nikdar pridružil tistim številnim mojim nekdanjim naprednim prijateljem in kolegom, ki so pljuvali na moje ime ter se na ulici in v javnih prostorih demonstrativno obračali stran od mene kakor od gobavca, ker sem pobijal njihovo oboževanje komunističnih malikov. Nasprotno je eden redkih — tako redkih! — naprednjakov, ki mi tega niso zamerili ali me zaničevali zaradi tega.

Erazmova največja ljubezen je bil slovenski narod. Ameriški Slovenci smo imeli v njem nesebičnega prijatelja in požrtvovalnega kulturnega delavca, čigar delovanje je često seglo daleč preko naših strankarskih in ideoloških plotov (sodeloval je n. pr. celo pri Pasijonu). Višek je dosegel s svojim Slovenskim muzejem, ki je bil na njegovo pobudo ustanovljen v okrilju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. V to ustanovo, v kateri je nameraval zbrati vse, kar se nanaša na življenje in zgodovino ameriških Slovencev, je položil pokojni Erazem svojo dušo in srce: ves svoj prosti čas je vložil vanj, pisaril pisma in pozive k sodelovanju na vse strani, vezal letnike starih časopisov, urejeval svoj ogromen zbirko naših časopisov, knjig in vsakovrstnih zanimivosti iz naše preteklosti, vodil gospodarstvo muzeja in bil vobče njegova gonilna sila. Na žalost pa ni bilo na vodstvu SND toliko razumevanja za to veliko kulturno zamisel kot na primer za dobiček od točenja žganja in Slovenski muzej je moral iti: njegove prostore so dali v najem, a kaj so storili z njegovo bogato zbirko pa ne vem: morda so jo zmetali na podstrežje ali odpeljali na smetišče? Tako se je zaključilo poglavlje Slovenskega muzeja, eno najbolj žalostnih in sramotnih v naši zgodovini. Za Erazma Goršeta je bil to silen udarec, ki ga ni nikdar popolnoma prebolel. Zdaj, ko ga ni več med nami, ga bodo hvalili

(Nadaljevanje na 4. str.)

PROSLAVA KARDINALA STEPINCA V CHICAGU

Hrvatske župnije v Chicagu so v nedeljo 11. januarja dostojno proslavile imenovanje junaškega nadškofa Alojzija Stepinca kardinalom. Velika, krasno okinčana dvorana Ashland Boulevard Auditorium je bila popolnoma zasedena. Na odru je bila velika slika kardinala Stepinca, vsa v cvetju in zlatu, nad njo rdeč kardinalski klobuk, pred sliko pa častna straža Kolumbovih vite-zov. Med zastavami drugih narodnosti, je bila tudi slovenska zastava. Pomembnost te proslave je bila zlasti v tem, ker so se je udeležili odlični predstavniki ameriškega javnega življenja. Glavni govornik je bil Nj. Eminenca kardinal Stritch. Poleg kardinala Stritcha so govorili še senator U.S. Paul Douglas, vseučilišni profesor dr. John Zvetina ter predstavniki raznih narodnosti. V imenu SNZ je govoril dr. Štefan Falež. Pestrost tej prireditvi so dale slikovite uniforme Kolumbovih vite-zov in številne narodne noše. Poleg opernega pevca Drag. Šoštarke je nastopil tudi hrv. pevski zbor "Zora".

63rd Annual STATEMENT	
ST. Paul Federal Savings & Loan Association	
OF CHICAGO	
2116 W. Cermak Rd., Tel. Virginia 7-6530	
STATEMENT OF CONDITION	
After the Close of Business December 31, 1952	
Assets	
First Mortgage Loans and Other First Liens on Real Estate	\$18,566,503.14
Loans on Savings Accounts	67,815.54
Investments and Securities	1,480,239.97
Cash on Hand and in Banks	1,808,806.76
Office Building and Equipment.....	283,618.91
Other Assets	63,017.80
TOTAL ASSETS	\$22,231,154.94
Liabilities and Reserves	
Capital Members Share Accounts.....	\$17,083,750.38
Advance Federal Home Loan Bank....	2,000,000.00
Mortgage Loans and Process	977,951.23
Other Liabilities	585,162.28
General Reserves and Surplus	1,686,301.05
TOTAL LIABILITIES AND RESERVES	\$22,331,154.94

Published Monthly by the "Slovenska Država" Publ. Co.
For the Editorial Board, Mirko Geratič, Editor
Subscription rates \$2.00 per year
Address: 2307 So. Wolcott Ave., Chicago 8, Ill., USA.
Telephone: FRontier 6-3032

Slovenska Država izhaja vsakega 20. v mesecu.
Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canado \$2.00, Argentino
20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo
30 Šil., Avstralijo 1 avstr. funt, Italija in Trst (F. T. T.) 600 Lir,
Francija 500 frc.

Pismo iz Clevelanda

(Nadaljevanje s 3. str.)

seveda tudi oni, ki so uničili najlepši sad njegovega kulturnega prizadevanja: Slovenski muzej. Pobeljeni grobovi!

Erazem Gorše je zdaj vse preostal. Človeška hudobnost in hinavščina ga več ne dosežeta. On, ki vse vidi in vse ve, ga bo nagradil za vse, kar je storil dobrega za svoj narod; mi, ki smo ga poznali in spoštovali v življenju pa mu bomo ohranili lep spomin kot možu močnega značaja, velikodušnega srca in širokega obzorja.

Njegovi družini najglobokejše sožalje! Njihova izguba je velika; toda naša nič manjša. Naj jih tolaži v uri bridkosti zavest, da je živel svoje življenje in porabil svoje darove v korist in v ljubezni do svojega bližnjega in do svojega naroda. Človek ne more zapustiti nič lepšega kakor je tak spomin.

V življenju je že tako, da pride vedno sonce za dežjem, veselje za žalostjo, smešno za resnim. Na primer ta le trditev slovenskih komunistov, da je njihova protiverska gonja in preganjanje katoliške duhovščine izraz volje večine slovenskega naroda je tako smešna, da bi se ji krave smejale, če bi razumele človeško neumnost. To toliko drži kakor če bi kdo dejal, da so otroci za odpravo sv. Miklavža, mladina proti ljubezni, muziki in rajanju in Kranjci proti kranjskim klobasam, božji kapljici in harmoniki!

Od časa do časa opažam v člankih v naših časopisih izraze kot je n. pr. "naša država" (mišljene, kajpak, Združ. države). Tako izražanje priča, da pisec še ni dolgo v Ameriki. Amerikanec namreč nikdar ne govori o svoji deželi kot o "svoji državi" (razen kadar govori o eni izmed osem in štiri-desetih držav Zveze), temveč jo imenuje na kratko Ameriko, U.S. (navadno brez A.) ali Z.D. (Združ. države) ali svojo deželo (my country, our country). "Naša država" bi se v angleščini slišala prenerodno. Kakor v slovenščini.

Drugo, kar bode v oči pri nekaterih izmed teh člankarjev so zoprne tujke kakor je n. pr. izraz "masovno" (masovno gibanje) itd.), ki so prišle v naš jezik pod vplivom marksizma. Slovenci smo odnekad poznali množična gibanja, nikdar pa masovnih; celo tedaj, kadar smo rabili to marksistično tujko, smo pisali o masnih, ne pa o masovnih gibanjih. Slednje smo prepuščali srbohrvaškim marksistom. Mislim, da bi nikomur ne škodovalo, če bi takšne in podobne tujke in spachenke (vključivši Titove slavne korpuse) prepustili komunističnim žurnalistom in agitatorjem.

Ivan Jontez

DR. ŽEBOT PREDAVA na konvenciji ameriških ekonomistov:

SCHUMANOV NAČRT — KLJUČ DO MIRU

(Članek v "Chicago Daily News", dne 30. decembra 1952, str. 7)

Uspeh Schumanovega načrta bo položil en vogelni kamen za stavbo svetovnega miru. To izjavo so slišali socialni znanstveniki zbrani v Chicagu.

Ciril A. Žebot, načelnik gospodarskega oddelka Duquesne univerze, je dejal v zvezi z načrtom za združitev premogovne in jeklarske industrije šestih zapadnoevropskih držav: "Uspešen Schumanov načrt bo živa priča, da evropski narodi znajo sodelovati, obenem bo pa novi vir upanja za zasužnjene narode onkraj železne zavesne".

Žebot je v pondeljek predaval Katoliškemu združenju ekonomistov, ki je ena izmed desetih skupin-članic Združenih organizacij socialnih znanosti, ki so zbrane na skupni letni konvenciji v Chicagu. Tudi sedem sorodnih organizacij se udeležuje kongresa. Udeleženci štejejo 5000 univerzitetnih profesorjev ter vladnih in podjetniških gospodarstvenikov...

Žebot, ki je vojni begunec iz Slovenije, je v svojem predavanju navedel tri nevarnosti, ki pretijo Schumanovemu načrtu: Francosko-nemški odnošaji, spor glede Posarja in negotovost glede zapadno-evropske obrambne organizacije. "Ako nameravana zapadno-evropska obrambna skupnost uspe", je izjavil Dr. Žebot, "potem smemo zaupati, da bo Schumanov načrt obstal in se razvil". In ako Schumanov načrt obstane in se razvije, potem smemo pričakovati, da bodo zapadnoevropski narodi dopolnili Schumanov načrt s podobno skupno organizacijo kmetijstva, prometa, električne sile in zdravstva.

Doprinesimo svoj častni delež k pravi vzgoji slovenske mladine: podprimo katoliški slovenski dijaški dom v Združenih državah!

Prispevke pošiljajte na naslov:
DIJAŠKI SKLAD
The North American Bank
6131 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

DARUJTE ZA KAT. DOM V GORICI!

Darove sprejema uprava Slovenske Države.

Iz zasužnjene Slovenije

Veselsrbstvo se tudi v komunistični Jugoslaviji — kakor v vsaki Jugoslaviji — vedno bolj uveljavlja na škodo Slovencev, celo na škodo najzvestejših Titovih hlapcev. Dosedanji zunanji minister Kardelj bo z januarjem odstavljen, največ zato, ker je pritiskal na Tita, naj ne prepusti Trsta Italiji. Dolgoletni veleposlanik v Londonu, Brilej, bo odpoklican domov, čeprav se je prav njemu posrečilo spet pridobiti Churchill in Edena za Tita. Prejšnjega glavnega zastopnika pri Združenih narodih, Beblerja, so odstavili in poslali na varno v Beograd, čeprav je obupno prosil, naj mu dajo veleposlaniško mesto v Parizu, ker mu kot pokvarjenemu meščanskemu sinčku ne diši graditi socializma na Balkanu. V letošnjem jugoslovanskem zastopstvu na glavni skupščini Združenih narodov prvič ni bilo nobenega Slovenca, marveč sami Srbi. (K temu je treba še dodati, da v Ameriki, kjer je slovensko izseljenstvo večje kakor srbsko ali hrvaško, nimamo niti enega izmed treh generalnih konzulov, da o poslaništvu sploh ne govorimo. Op. ur.) Tito je vse svoje slovenske hlapce iz prve ure začel likvidirati. Najbolj krvavega med njimi, Kidriča, pa je začela likvidirati usoda. Rabelj, ki je pretil toliko slovenske krvi, je nenadoma smrtno obolel — zaradi krvi... Slovensko ljudstvo vidi v tem očitno božjo kazen za zločine, ki jih je zagrešil Kidrič, morilec slovenskih domobrancev. Tisti, ki ne verujejo v Boga in v njegovo pravico, pa so prepričani, da je Kidriča, ki je bil še na zagrebškem kongresu zdrav ko riba in pil za tri, dal zastropiti Tito sam, da se ga na lep način in brez obtožb kominformizma znebi, ker mu povsem uničil državno gospodarstvo in mu s tem omajal stol.

"Belogardizem" je izšel v novi, popravljeni izdaji. V njej manjka marsikaj, kar je v prvi pričalo, kako so komunisti kolaborirali z Lahi in bili podpirani od njih. A tudi "očiščena" izdaja še vedno dokazuje naslednje resnice: 1.) da so laški okupatorji preganjali predvsem protikomuniste ter storili vse, da bi jih komunisti čim več pobili; 2.) da je Osvobodilna

Vsem prijateljem, znancem, raztresenim širom sveta, kakor tudi vsem spoštovanim klientom želim srečno in uspehov polno novo leto 1953!

VLADIMIR MAUKO,
TORONTO, EM-39802

Vaš zastopnik za življenjsko, zdravstveno in nezgodno zavarovanje, kakor tudi vse vrste drugih zavarovanj (avto, požar itd.)

fronta bila po mednarodnem pravu nezakonito, razbojniško gibanje, proti kateremu so bili dovoljeni vsi ukrepi, tudi taki, katere zdaj uporabljajo Angleži proti rdečim tolovajem na Malaji in v Keniji; 3.) da je bilo po mednarodnem pravu zakonito vse, kar smo Slovenci tedaj storili proti komunizmu; 4.) da so slovenski vodilni možje, kakor pokojni dr. Marko Natlačen, dr. Lambert Ehrlich in drugi poskusili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da bi slovenskemu narodu preprečili, ali vsaj olajšali gorje dvojne okupacije in bi jim vsak zrel narod postavil spomenik zato; 5.) da so neenotnosti, ki je slabila narodni odpor in boj proti komunizmu, krivi nekateri veselsrbsko usmerjeni bivši častniki s svojim četništvom ter "kraljevimi vojskami" in pa nekateri jugoslovansko usmerjeni ljudje iz katoliškega tabora, ki so se tudi "šli" Mihajloviča ter "kralja i otadžbinu" (torej ne protikomunistični borci iz mlajšega razumniškega rodu, kakor to ob vsaki priliki piše "Slovenija", op. ur.)

Slovenska književnost je po pisanju ljubljanske revije "Beseda" v sedmih letih komunistične diktature raznih Vidmarjev, Kranjcev, Kozakov in Kreftov zašla "na nerodni kolovoz" (ki je vanj vtisnil svoj okorno sled aktivistični škorenj... Kaj bi danes s škornjem in kolovozom!... Slovenske kulture ne ustvarjajo... pametni ljudje; še več je nadležnih muh, ki letajo okoli sklede ter so prepričane, da spadajo na večerjo... Mladi književniki so morali vrsto let po osvoboditvi živeti življenje... v katerem je pisanje ljubezenskih pesmi veljalo za slabo in nesocialistično. Male in velike zadeve literarnega ustvarjanja so reševale konference... Namesto življenja so opisovali že izgotovljene in priznane ideje o življenju, kakršne je potrebovala aktivistična družbenopolitična praksa... Ta pot je v osnovi sterilna, takšen način pisateljskega udejstvovanja je sam na sebi protinaraven in neustvarjalen in to pot ne pelje ne v umetnost, ne v življenje...")

Pokojni Luis Adamič, nekdanj največji in najbolje plačani titovski propagandist v Ameriki, ni več v milosti pri slovenskih komunistih. "Slovenski poročevalec" mu očita, da njegova zadnja knjiga "Orel in korenine" ("The Eagle and the Roots") ni taka, kakor bi po mnenju partije morala biti. Resnica o Titu in njegovih krvavih pomočnikih, kakor jo prikazuje Adamič, je po sodbi tega ljubljanskega lista lahko dobra za "neumne Amerikance", ni pa dobra za domače občinstvo, ki pozna o Titu in o vsem, kar je napravil, drugačno resnico. To je potrdil, pravi "Poročevalec", tudi sam Tito, ko mu je Adamič predložil zbrani material za knjigo v cenzuro, da ne bi bilo kaj napak. Tito je dejal: "Mogoče ni nič od tega, kar imate tukaj, neresničnega. Vendar bi rekel, da je resnica nekaj drugega." "Poročevalec" nato napada svojega konkurenta, "Ljubljanski dnevnik", da je iz Adamičevega dela priobčil v slovenskem prevodu samo odstavke, vsebujoče o Titu in o jugoslovanskem komunizmu res-

nico, kakršna je dobra za Ameriko. (N. pr.) za "Life", za založbo Doubleday in za tiste ameriške kaline, ki verjamejo v bajke o "demokratičnem", "zahodnem" in "priljubljenem beograjskem rdečem diktatorju...")

POMOŽNI UREDNIK "PROSVETE" ZAPRT ZARADI KOMUNIZMA

Po časopisnih in radijskih poročilih posnemamo, da so amer. oblasti zaprle George Vitkoviča, ki je bil zaposlen pri chicaškem slovenskem dnevniku "Prosveta". G. Vitkovič je prišel leta 1913 v Ameriko, kjer se je pridružil komunistični stranki ter deloval največ v Pittsburghu, Pa. Po izjavah oblasti bi naj bil deportiran zaradi svojega proti-ameriškega in komunističnega delovanja. Na vprašanje poročevalca časopisa Chicago Herald American ali je Vitkovič pripadal komunistom, je glavni urednik Prosvete, Milan Medvešek odgovoril, da je Vitkovič zanikal pripadnost stranki. Vitkovič je bil imenovan v senatni preiskovalni komisiji kot vodilni aktivist v Pensilveniji. Zanimalo bi nas, kaj bi g. Medvešek odgovoril, če bi kdo njemu stavljal slično vprašanje. Ali ni pisanje "Prosvete proti-ameriško in komunistično? Zadostuje primerjava pisanja komunističnega Daily Workerja in chicaške Prosvete. G. Medvešek sam se je pred dvema letoma šel poklonit rdečemu diktatorju Titu, katerega tudi stalno poje slavospeve v listu. Če kdo hvali jugoslovansko komunistično partijo, nam pač ne bo zameril, če ga smatramo vsaj za filo-komunista in sopojnika, ker med komunizmom ene ali druge vrste ni nobene razlike.

Čas bi že bil, da bi zavedni nekomiunistični ameriški Slovenci, ki so v veliki večini pri Slovenski Narodni Podporni Jednoti, napravili red v hiši ter pometali rdeče agitatorje iz svoje srede, da ne bo ponovno padla temna senca na slovensko ime v Ameriki, kakor se je to zgodilo v Vitkovičevem primeru.

Slov. Podp. Družba SV. MOHORJA CHICAGO, ILL.
za leto 1953

Rev. Leonard, OFM, duhovni vođa
Leo Mladič, Sn., predsednik
Lojze Gregorich, podpredsednik
Jos. J. Kopal, tajnik, 2113 W. 23rd St.

Jos. Oblak, Jr., blagajnik
Ludvik Jelenc, zapisnikar
John Densa, Karolina Pičman in Joseph Kuhar, nadzorniki
John Mlakar, Math. Hajdinjak in Johanna Štayer, porotniki
Dr. Frank T. Grill, zdravnik

Društvo je vsako leto precej zrtvovalo za Ligo in ji bilo v vseh ozirih naklonjeno. Doslej se je vpisalo že lepo število novih naseljencev. Novi naseljenci, ki še niste člani tega domačega društva, pritožite čimprej. Vsi ste lepo vabljeni!

Seje se vršijo vsako drugo soboto v meescu, ob 8. uri zvečer, v dvorani Sv. Štefana, 22nd Pl. in Wolcott Ave.

Družba sprejema v svojo sredo člane obojega spola do starosti 45 let. Prosilci morajo biti praktični katoličani. Za vse drugo se obrnite na tajnika.

Slovenci, pristopajte v to domačo Družbo.

MEDEN APPLIANCES

Television Sales and Service
Refrigerators — Washing Machines
1804 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.

To in ono

Pokvarjeno kosilo. L'Osservatore Romano je 29. novembra 1952 objavil imena novih kardinalov, med njimi tudi zagrebškega nadškofa Alojzija Stepinca. V Jugoslaviji so takrat praznovali narodni praznik in Tito se je udeležil slavnostnega kosila. Eden navzočih častnikov je povedal novico o Stepinčevem imenovanju nemu Titovih pomočnikov in opazoval, kako bo Tito sprejel novico. Tito ni črnil niti besede, ampak je samo zaškripal z zobmi.

"Spontani protesti". Titova obveščevalna služba je zadržala novico o imenovanju nadškofa Stepinca za kardinala kar cele tri dni. Toda brž ko je beogradski radio objavil novico o imenovanju, so časopisi že prinesli kopico "spontanih" protestnih pisem urednikom. Trije dnevni presledki so bili pač potrebni za organizacijo te "spontanosti".

Prazne grožnje. Zapadno časopisje je doslej zagovarjalo stališče, da je treba s Titom postopati v rokovnicah, da bo ostal prijatelj Zapada in se ne bo vrnil v Moskvo. Po prelomu diplomatskih odnosov z Vatikanom je Tito prikrito zagrozil, da si lahko tudi premisli, če ga Zapad ne bo dovolj podpiral. Sedaj pa smo v New York Times-u (21. decembra 1952) prvič brali nekaj povsem drugega. Njegovo grožnjo, da se lahko vrne zopet v Moskvo odpravi na kratko kot prazno grožnjo z ugotovitvijo, da za Tita ni druge poti kot na Zapad.

Jugoslavija je zavrnila predlog Italije, naj bi vprašanje Trsta odločilo Mednarodno sodišče.

NOVICE IZ TRSTA

Reševanje Trsta ter utrjevanje slovenskih pravic in koristi v njem od dne do dne vzpodbudneje napreduje. To je predvsem zasluga "matične države Jugoslavije, ki edina brani pravice tržaških Slovencev", kakor uradno trdi titovska propaganda, neuradno pa to stvar včasih rada pribijeta tudi "Demokracija" in "Katoliški glas." Dokazi za to skrb "matične države" so med drugim naslednji: Tito je v zadnjega pol leta izjavil: 1.) Italija lahko dobi Trst, s čimer bi bilo tržaško vprašanje rešeno v 24 urah; 2.) Tito je dejal, da je že 1946 ponudil Trst Italiji, da bi podprl Togliattijevo komunistično partijo. Trst bi dal Italiji tudi danes, če bi Togliatti hotel podpreti njega. 3.) Izjavil je, da je takoj pripravljen na razdelitev Svobodnega tržaškega ozemlja po narodnostni crti, kakor je to predlagala Italija; 4.) izjavil je, da je pripravljen sprejeti tudi takšno razdelitev, ki bi njemu pustila večino področja "B", Italiji pa Trst in večino področja "A". (Ni pa nikoli izjavil, da bi bil pripravljen priznati mirovno pogodbo in z njo ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja, kar bi edino res zagotovilo Slovincem v Trstu obstanek in vse narodnostne pravice... (op. ur.). V smislu te beograjske "utrjevalne" linije so se Titovci uradno odpovedali v Trstu vsakemu "nacionalizmu", to je, skrbi za slovenstvo, ter bodo delali samo še za utrjevanje socializma med italijanskimi delovnimi množicami. V zvezi s tem so začeli likvi-

dirati svoje kulturne in druge ustanove: prodali so galerijo "Scorpione" kjer so vsaj njihovi umetniki lahko razstavljali sredi Trsta. Prodajajo tiskarno nekdanje "Edinosti", kjer so doslej tiskali velik del svoje propagande. **Novo tiskarno pri Sv. Jakobu, ki je bila z žulji slovenskega ljudstva postavljena po vojni, pa dajejo v najem Italijanom!** Njihovo Narodno gledališče je s težavo prebredlo krizo, v katero je zašlo, ko so hoteli odpustiti celo vrsto igralcev... Podobno skrb za "utrjevanje" slovenstva kaže "matična država" na svojem diplomatskem zastopstvu v Trstu. Tam je razen načelnika, ki nima niti toliko besede, da bi lahko brez dovoljenja podrejenega Oznovca podaljšal navadni vizum, vse osebe srbsko in arnavsko. Uradni jezik je balkanski in surovost prav tako. Zgodilo se je, da mati padlega tržaškega partizana ni dobila dovoljenja za obisk sinovega groba onstran meje, ker ni znala srbsko. Tiskovine za prošnje in Dovolilnice so v glavnem samo v srbsčini in laščini... In vodja tržaških "neodvisnih Slovencev" (skupina štirih ljudi, ki javno obžalujejo, zakaj se slovenščina ni že davno spremenila v srbsčino, op. ur.) se hodi za vso to skrb "matične države" ob vsaki možni in nemožni priliki klanjati Titovim zastopnikom v Trstu in v Kopru.

Za "približno resnico" je treba označiti članek, v katerem goriški "Katoliški glas" piše o novem zvezku revije "Sivarnost in svoboda", ki je pred kratkim izšla v Trstu. Članek je v celoti ponatisnila tudi "Ameriška domovina", čemur se zelo čutimo, saj je dan nato prinesla o "Stvarnosti" svoje, dokaj ugodno poročilo. A nam ne gre za to, kako kateri od teh listov gleda na publikacijo, do katere imamo svoje stališče, ki ga bomo tudi povedali. Gre za to, da je pisec članka v "Katoliškem glasu" hotel revijo, oziroma Jezov članek o sodobni slovenski problematiki, obesiti skupini, ki je lani objavila "Tabor". Dvakrat je namreč zapisal, da so revijo izdali in da pri njej sodelujejo "približno isti sodelavci" kakor pri "Taboru". Take trditve so približna resnica, oziroma približna laž. V "Tabor" je dalo svoje prispevke 23 piscev. Od teh sodelujeta v "Stvarnosti" samo dva in od njiju na novo samo eden; oba povrh vsega s stvarmi, ob katerih se ne more spotakniti ne moralist, niti ne krekovski politik, če je pošten. Pisec napada v "Katoliškem glasu", ki je sam sodeloval v "Taboru", za to celo resnico dobro ve, toda hotel je s približno resnico, oziroma približno lažjo, spet vreči cenen, tokrat rdeč kamen na ljudi, ki igrajo vidno vlogo v gibanju za slovensko državo. Približna resnica in približna laž nista v čast piscu.

Predpusna prireditev Slovenske Narodne Zveze v Chicagu

Slovenska Narodna Zveza bo imela **zadnjo soboto v januarju, t. j. 31. januarja ob 8. zvečer predpusni družabni večer v prostorih slovenske gostilne A. Tomazin, na W. Cermak Rd.** Za ples bo igrala odlična domača godba, na razpolago bodo pustni krofi, potice in razne druge dobrote. **Vabljeni vsi, ki so radi dobre volje, od blizu in daleč.**

OZNA je v Trstu zadnje čase zaradi nečuječnosti Angležev in Amerikancev zelo poživila svoje delovanje. Za vsako ceno skuša svoje agente vrniti v zavezniško, posebno ameriško obveščevalno službo ter v razne zavezniške in slovenske ustanove ter skupine. Po dolgih letih je junija letos spet poskusila tudi z ugrabitvijo. Trije njeni agenti iz Kopra so hoteli z uradnim avtomobilom Okrajnega ljudskega odbora odpeljati čez mejo zagrebškega begunca Zlatka Šoštarja, ki je bil nekaj let zaprt z nadškofom dr. Stepincom v Lepoglavi. Šoštar pa je spotoma skočil iz drvečega vozila in obvestil policijo, da je na meji avto ustavila in dva od oznovskih agentov prijala. Pri razpravi, o kateri ni poročal noben tukajšnji protikomunistični list, se je izkazalo, da so oznovci mislili Šoštarja omamiti in so mu že vtaknili v žep ponarejeno osebno izkaznico, da bi ga lahko vlekli čez mejo. Tržaško sodišče je agenta obsodilo vsakega na tri leta ječe. Ta dogodek je znamenje, da bodo titovci znova začeli z brezobzirnim bojem proti ljudem, ki so jim v Trstu nevarni.

Burno predavanje filma o Sloveniji. V soboto 10. januarja je kazal filmske slike o lepotah Slovenije v Golenkovi gostilni g. Chandlek. Poleg teh slik so bile tudi pokazane slike hostarskega maršala Tita, kar je povzročilo med antikomunističnim občinstvom burne proteste in ostro obsodbo. Nekdo je zakričal: "Manjše zlo bi bilo, če bi se skotil gad, kakor pa ta zločinec". Neka stara slovenska rojakinja je modro dodala: "Da, gad bi pičil samo enega, ta pa je pičil ves narod". Prav je imela!

VPRAŠANJE SLOVENSKEGA BEGUNCA PRED NAJVIŠJIM AMERIŠKIM SODIŠČEM

Ameriško časopisje z zanimanjem sledi usodi 23 letnega slovenskega fanta, N. Dolenc-a. Njegova zgodba je v kratkem naslednja: Kot 16 letni fant je bil mobiliziran v partizane ter menda tudi vstopil v stranko. Lansko leto je prispel kot častnik na neki jugoslovanski ladji v Ameriko, od koder se noče več vrniti pod rdečo Titovino. Njegova družina je tudi pobegnila ter se nahaja v Trstu.

V smislu ameriške postave bi moral biti deportiran, toda tam mu grozi "likvidacija", zato je sodnik C.J. Clark označil njegovo deportacijo kot nečloveško. Ker nima denarja za pritožbo na najvišje sodišče mu, je N. C. W. C. obljubila vso materialno in moralno pomoč, a odvetniška družba Feingold in Falussy, je prevzela njegovo zastopstvo brezplačno. Najvisje ameriško sodišče bo odločilo v začetku tega leta.

Lep napredek slovenskega radija. Chicaški slovenski radio moremo sedaj poslušati poleg dosedanje postaje, tudi preko no. 7, moderne 20.000 vatov močne radijske postaje WEHS, FM katero dobimo na valu 97.7 MC. Opozorjamo vse tiste, ki imajo FM radijske aparate, da jih naravnajo vsako soboto popoldne na omejnjeni val.

POROKA SLOVENSKEGA PARA V TORONTU

Dne 28. decembra l. l. sta se pročila v Torontu, Canada, g. Franci Pajk in gdč. Francka Zakrajšek. Novoporočencema vse najboljše na pot v življenjsko skupnost!

DROBTINICE...

Večkrat se mi je že primerilo: Da sem obiskal in poiskal kakega Slovenca po teh tujih zemljah, kjer kolovratim. In nereko so mi domačini odgovorili, ko sem jih povprašal po njem: "Seveda, poznamo ga, je iz Jugoslavije (včasih celo, je Jugoslovan), je izobren človek: velik poštenjak in dober delavec..."

Ni mi najljubše, kar slišim, pa ga vseeno poiščem, ker se mi zaželi domačega obraza in naše govorice. In ga najdem pravega Gorjanca, neoporečnega, in najbolj navdušenega zagovornika slovenstva. Govoriva in včasih spijsava kozarček, pa mu pravim v šali: "Kako pa to, da vas tukaj poznajo vsi kot Jugoslavana, ko pa ste z vso dušo sin naše zemlje?" — "No, veste, to je zaradi komodnosti, saj tukaj nihče ne ve, kje je Slovenija, jaz jim pa tudi ne bom tega vtepal v glavo." To so resnične zgodbe, ki se ponavljajo vsak dan.

Nisem istih misli, čeprav mi bo marsikdo rekel, da je presneto majhnega pomena uveljavljati slovensko ime med preprostim ljudstvom. Ni veliko delo, vendar pa je le nekaj, če se le otresemo svoje komodnosti.

Ni dolgo, kar sem videl prekrasne razglednice iz Slovenije, ki so bile izdane že v emigraciji. Bolelo me je, ko sem bral pod prelepim Bledom napis: Bled-Jugoslavija. Prijetno bi bil presenečen, če v tem primeru ni bilo drugega po sredi kot samo — lenoba. Zakaj bi morali še naše naravne lepote žrtvovati, ko so nam itak že vse odnesli?

Tudi sem bil začuden, ko sem bral nek članek o prevzvu. Antonu Martinu Slomšku, kjer pravi pisec, ne da bi povdaril škofovo narodnost, da je prenesel škofijo iz

Gomilarjeva trgovina

z mesom in živili

se toplo priporoča Slovincem v Chicagu.

Pri Gomilarju lahko dobite kranjske klobase, suhe šunke, prekajene svinjske želodce itd.

Obiščite Gomilarjevo trgovino!

1801 W. Cermak Road, Chicago, Ill.

St. Andraža v Maribor (Jugoslavija). Mislim, da ne bi preobremenili zainteresiranih bralcev, če bi jim servirali samo "Slovenijo". Po drugi strani je pa to kronološka neresnica.

(Tudi na podobnih svetniškega škofa Friderika Barage je v slovenskim zapisano, da je bil "Friderik Baraga, škof in apostol Indijancev rojen v Jugoslaviji, junija 29., 1797". Op. ur.)

Tu nekaj drobtinice. Morda še to: ali ne delejo mnogo pametnejše Hrvati in Slovaki. Oni so si v tem edini, ne glede na to, kakim skupinam pripadajo. Več korajže in manj komodnosti!

-ar

Žalosten Božič v domovini. — Vsa poročila iz Slovenije so glasna v tem, da je bil letošnji Božič prav žalosten. Komunisti so Božič odpravili. Na božični dan se je vršil šolski pouk, vsi uradi so bili odprti, tovarne so delale in delavcem so grozili z odpustom, če bi ne prišli na delo. Letos je bila prepovedana tudi prodaja božičnih dreves. Nekaj prodajalk, ki so jih kljub prepovedi prodajale, je bilo kaznovanih. — Za praznike ni bilo v nobeni trgovini dobiti bele moke, prav tako so bile zadržane tudi vse pošiljke iz inozemstva, ki so vsebovale hrane, da si narod za praznike ne bi mogel privoščiti kaj boljšega.

Davčni vijak. — V adventu so komunistični oblastniki začeli s ponovnim navijanjem davčnega vijaka. Popisovali so živino, vino, kokoši itd. Vse to služi za odmero davkov. Na vsak liter vina so naložili 25 dinarjev davka.

USPELI PRIREDITVI SNZ V CHICAGU IN JOLIETU

Slovenska Narodna Zveza v Chicagu je povabila uglednega slovenskega kulturnega delavca in pionirja Mr. Antona Grdino, da je pokazal slike, katere je posnel ob lanskem obisku v domovini. Mr. Grdina se je vabilu rad odzval ter je v nedeljo 18. januarja kazal slike v cerkveni dvorani pri sv. Štefanu v Chicagu, v ponedeljek 19. januarja pa v dvorani sv. Jožefa v Jolietu.

Cerkvena dvorana pri sv. Štefanu v Chicagu je bila skoraj premajhna, toliko je bilo udeležencev, ki so z velikim zanimanjem sledili res krasnim slikam iz Slovenije, Koroške, Goriške, Beneške Slovenije in Trsta. Z živo besedo je Mr. Grdina orisal tudi trpljenje Slovencev na Koroškem in pod Italijo, kjer ne uživajo skoraj nobenih narodnih pravic. Tudi v Jolietu je bila udeležba zelo lepa ter so bili vsi navzoči zelo zadovoljni. SNZ je prostovoljne prispevke poslala Odboru za postavitev Katoliškega doma v Gorici.

Slovinci! Ne pozabite, da je "Slovenska Država" edini slovenski list, ki dosledno zagovarja slovenski vsenarodni program — suverena slovenska država. Podprite to vsenarodno gibanje s tem, da pridobivate novih naročnikov za list, da poravnate naročnino za nazaj in obnovite naročnino za leto 1953. Letna naročnina je samo \$2.00. Na delo!

Iz Chicaga in okolice

O problemu gospodarstva v slovenski državi je predaval na rednom meseč. sestanku podružnice Lige slov. kat. Amerikancev v soboto 27. dec. g. Jože Bernik, ki sedaj nadaljuje svoje študije na univerzi v Urbani. Predavatelj je v zanimivem predavanju uvodoma povdaril, da ima vsak narod pravico do državne samostojnosti. Od njega samega je odvisno, ali se te pravice posluži ali ne. Dotaknil se je številnih gospodarskih problemov in nakazal razne možnosti, pa tudi težkoče, ki bi nastopile z ustanovitvijo slovenske države. Na koncu predavanja je izrazil vero, da te težave niso nepremagljive, če bo med Slovenci dovolj razumevanja, požrtvovalnosti in odločne volje. Tudi slovenska emigracija bo morala doprinesti svoj delež. V zanimivi debati, ki je sledila, je ing. Remec povedal, da so plačevali Hrvati 6 krat več kot Srbi, Slovenci pa celo 12 krat več davka. Izrazil je tudi pomislek, češ, da veliki narodi niso pripravljivi razumeti teženj malih narodov po državni samostojnosti. G. predavatelj je k temu pripomnil, da majhni narodi pač ne smejo gledati na to, kar hočejo veliki, ampak morajo svoje pravice znati uveljaviti s tem, da jih povsod povdarjajo in se zanje odločno povsod potegujejo. Ovrigel je tudi trditve, da so državne meje majhnih narodov bolj vojaško izpostavljene kot pa meje velikih držav s tem, da je pokazal, kako so bile vojaško pogazene mnoge močnejše države kot je bila n. pr. Jugoslavija.

Koncert Slovenske Ženske Zveze v nedeljo 25. januarja obeta biti ena od najbolj zanimivih kulturnih prireditev v začetku tega leta. Nastopili bodo poleg pevskega zbora Slov. Ženske Zveze tudi gostje iz Clevelanda: Mr. Edward Kenick, Mrs. Josephine Petrovich, Tone Šubelj in slovenski pesnik in skladatelj Ivan Zorman.

Sestanek Slov. Narodne Zveze v nedeljo 21. dec. je lepo uspel. Kljub mrzlemu vremenu in skoraj istočasni božični prireditvi, je bila udeležba precej lepa. Dr. Štefan Falež je predaval o današnjem položaju beguncev v Evropi, urednik Slov. Države, Mirko Geratič pa je v kratkem nagovoru orisal osebnost novega kardinala, zagrebškega nadškofa dr. Alojzija Stepinca.

"Akademik", glasilo slovenskih visokošolcev v Združenih državah, tako je naslov lične revije, ki smo jo pravkar prejeli. To je glasilo slovenskih študentov v Ameriki, ki žele svoj Katoliški slovenski dijaški dom v Ameriki. Na 28 straneh je zbranega obilo pestrega gradiva, ki diha vero in upanje, da se da cilj, ki je zastavljen, tudi doseči, seveda, če bo dovolj razumevanja med Slovenci, novimi in starimi. Treba je le prebrati sestavek "Dijaški dom" na str. 13, pa bo uvideven človek

takoj doumel bistvo in potrebo takega dijaškega doma. "Akademik-a", ki naj daje novega ognja in pobude za Katoliški slovenski dijaški dom v Ameriki, je zbral, uredil in tudi skoraj sam napisal propagandist, član pripravljalnega odbora, akademik Egidij Gobec, kateri študira na univerzi v St. Louis, Missouri. Bog daj, da bi mladi idealisti ta svoj cilj tudi dosegli. Od naše strani to akcijo najtopleje priporočamo!

Plemenit čin g. Ivana Jonteza. G. Ivan Jontez, pisatelj odličnega slovenskega roma "Jutro brez sonca" je podaril upravi "Slovenske Države" 50 izvodov omenjenega romana kot prispevek za Tiskovni sklad. G. Ivanu Jontezu, neustrašenemu borcu proti komunizmu, ki se ob vsaki možni priliki zavzame za pravice Slovencev, se za to lepo dejanje najlepše zahvaljuje konzorcij "Slovenske Države".

VLOGA TRSTA IN NJEGOVEGA ZALEDJJA

Londonski dnevnik "The Times" je dne 25. sept. 1952 objavil članek svojega dopisnika z Dunaja, v katerem ta obravnava važnost Trsta in njegovega zaledja za vso podonavsko kotlino.

Pisec članka ponovno ugotavlja, do so vse podonavke dežele v največji meri navezane na Trst kot na njihovo najvažnejše izhodišče na morje. Pisec nehoti zagovarja naše trditve, da bodočnost Trsta ni ne v Jugoslaviji in ne v Italiji, ker nobena od teh dežel ne more dati Trstu in njegovemu zaledju potrebne gospodarske varnosti in gospodarskega razvoja.

Dopisnik ugotavlja nadalje, da glavne poti iz podonavskih držav v Sredozemlje in v svet tečejo ravno preko slovenskega ozemlja: preko Maribora, preko Jesenic in preko Tržiča; v nadi, da bo sedanje rusko gospodstvo in vpliv nad večino podonavskih držav nekoč vendarle nehalo, pisec zaključuje, da obstaja upanje, da bodo do takrat Slovenci in Italijani v Trstu in njegovem zaledju pripravljivi sodelovati z drugimi podonavskimi narodi, da bo tako tisto ozemlje ponovno prevzelo svojo zgodovinsko vlogo deloma kot čuvar in deloma kot most med Zapadom in Vzhodom.

Članek Londonskega Times-a se priključuje dolgi vrsti uglednih in vplivnih činiteljev, ki naravnost pravice Slovenskega naroda do lastne slovenske državnosti potrjujejo z neizpodbitnimi in mednarodno-političnimi razlogi in tako v naprej priznavajo to za kar se mi sami še premalo borimo: za Slovensko narodno neodvisnost v zvezi s Trstom in v sodelovanju s podonavskimi in srednjeevropskimi narodi. -ž

TRANSMUNDIAL

ureja potovanja, pošiljke v domovino, nabavo dokumentov, taksee, in dr. Pišite na: TRANSMUNDIAL, 820 N. Wabash Ave, Chicago

Družabni večer Slovenske Narodne Zveze

Mesto običajnega rednega sestanka bo imela Slovenska Narodna Zveza v Chicagu v nedeljo 15. februarja ob 4. pop. pustni družabni večer, ki bo v dvorani pod cerkvijo. Pri pogrnenih mizah bodo servirane razne pustne dobrote, vmes bo kratko predavanje o Združenih državah Evrope in pa še kaj zabavnega. Dobrodošli so seveda tudi nečlani!

DVAKRAT DNEVNO pošiljamo po zračni pošti (Air Mail) Vaša naročila, v T R S T, kjer je naše veliko skladišče prvovrstnega, svežega AMERIŠKEGA in KANADSKEGA blaga.

Pošiljajte darove Vašim dragim v domovini preko naše NAJVEČJE in NAJSIGURNEJŠE AGENCIJE. Pri nas dobite NAJNIŽE CENE in NAJBOLJŠE BLAGO.

- Paketi se izročajo prejemnikom v Stari Domovini v teku 10 - 25 DNI.
- Jamčimo vsako pošiljko za delno ali celotno izgubo!

Ko pošiljate darove se zavedajte: Mi jamčimo denarno vsako pošiljko! Mi vnaprej plačamo prevoznino, takso in carino na vsaki naš paket, vse do zadnje pošte, luke ali železniške postaje.

Najfin. bela kanadska '000' moka | **Fina koruzna moka**
100 lbs. do zadnje postaje . \$11.75 | 100 lbs. do zadnje postaje . \$11.25

50 lbs. najfinejše BELE MOKE.....\$6.75 | 50 lbs. KORUZNE MOKE \$6.50

Paket števil. 1.....\$34.00

20 lbs. Riža — Rice
20 lbs. Sladkorja — Sugar
10 lbs. Masti — Lard
6 lbs. Kave — Coffee
15 lbs. Spagetov - Spaghetti
10 lbs. mila (Laundry)
10 lbs. fižola — Beans
10 lbs. bele moke — Flour

Paket števil. 2.....\$15.00

10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. bele moke — Flour
10 lbs. Ječmena - Barley

Paket števil. 3.....\$33.95

30 lbs. Riža — Rice
20 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. bele moke — Flour
10 lbs. Ječmena - Barley
5 lbs. mila — Laundry

Paket števil. 4.....\$16.75

10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Spageti - Spaghetti
5 lbs. Kave — Coffee
5 lbs. Ječmena — Barley
5 lbs. Mila (Laundry)

Paket števil. 5.....\$24.25

5 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Spagetov - Spaghetti
5 lbs. Riža — Rice
10 lbs. Masti — Lard
10 lbs. Mila (Laundry)
10 lbs. bele moke — Flour

Odpremljamo vsakovrstne pakete po naročilu. Odpremljamo Vaše lastne pakete. Pišite!

Paket števil. 6.....\$15.50

10 lbs. Riža — Rice
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Sladkorja — Sugar
10 lbs. Spagetov - Spaghetti

Paket števil. 7.....\$27.75

20 lbs. Riža — Rice
10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Spagetov - Spaghetti
5 lbs. Masti — Lard
5 lbs. Griza — Farina
5 lbs. Ječmena — Barley
1 lb. Cokolade - Chocolate
2 lbs. Cocoa
¼ lb. Popra
½ lb. Čaja — Tea

Paket števil. 22.....\$17.50

25 lbs. bele moke — Flour
10 lbs. Sladkorja — Sugar
6 lbs. Kave — Coffee
10 lbs. Riža — Rice

Paket števil. 9.....\$9.25

2 lbs. Kave — Coffee
2 lbs. Sladkorja — Sugar
2 lbs. Riža — Rice
1 lb. Olja — Oil
2 lbs. Griza — Farina
400 gr. Marmelade

Paket števil. 11.....\$12.25

5 lbs. Kave — Coffee
5 lbs. Masti — Lard
5 lbs. Sladkorja — Sugar
5 lbs. Ječmena — Barley
5 lbs. Griza — Farina

Paket števil. 24.....\$14.00

25 lbs. Sladkorja — Sugar
25 lbs. bele moke — Flour
10 lbs. Riža — Rice

Naši "SPECIALNI" Paketi

V močnih dvojnih vrečah ali lesenih zabojih. Najboljše pakovanje. Cene vračunane do zadnje postaje prejemnika.

20 lbs. Riža — Rice .....\$ 8.35
20 lbs. Graha — Beans...\$ 5.25
40 lbs. Graha — Beans...\$11.25
20 lbs. Spagetov .....\$ 8.25
40 lbs. Spagetov \$13.50
100 lbs. Spagetov \$25.00
20 lbs. Sladkorja - Sugar \$ 5.90
50 lbs. Sladkorja - Sugar \$13.95
100 lbs. Sladkorja - Sugar \$23.75
25 lbs. Grisa - Farina.....\$ 7.75
37 lbs. svinj. masti-Lard \$13.70
25 lbs. Ječmena - Barley \$ 7.50
10 lbs. Bakalara — Stock Fish .....\$ 7.40
25 lbs. Leče — Lentil .....\$ 8.45
10 lbs. mila za pranje (Laundry Soap) .....\$ 5.40
6 lbs Kave (Santos) .....\$ 6.70
Olje olivno, 5 litrov .....\$ 9.75
Meso v konzervi, 5 lbs.....\$ 4.45
Šunke v kantah, 11 lbs.....\$16.25
Mleko v prahu, 10 lbs. \$10.25
Kokošja juha — Lipton, 24 pkg. ....\$ 5.75
Salama "Gavrilovič", lb.....\$ 1.50
Cikorija (Frank), 5 lbs.....\$ 4.50
Čokolada, 4 lbs. ....\$ 5.25
Cocoa, 4 lbs. ....\$ 5.00
Tomato Paste, 10 lbs. ....\$ 6.50

SINGER šivalni stroji \$160.00
BICIKLI .....\$ 67.50
RADIO APARATI .....\$ 70.00
NYLON NOGAVICE, 3 pari .....\$ 5.50
MLIN ZA KAVO .....\$ 6.75
BOGADEKOV SLOVAR .....\$ 6.00

ZDRAVILA: Vsa zdravila pošiljamo dnevno po zračni pošti. Jamčimo za dostavo v domovino v roku od 6 do 8 dni. Popust pri večjih množinah.

STREPTOMYCIN: 10 gramov .....\$ 6.50
20 gramov \$13.50
40 gramov \$26.00
RUTIN: 500 tablet..\$5 00
P.A.E.: 500 tablet..\$ 9.75
1000 tablet..\$19.00
PENICILLIN: v Olju (In Oil)
3 milijone units \$4.75
REMIFON: 100 tablet.....\$5.50, 200 tablet.....\$9.95, .. 500 tablet.....\$24.00

Vaša pisma, čeke ali Money Order pošljite z zaupanjem na

USA Express Co.

720 TENTH AVE. (Between 49th & 50th St.)

NEW YORK 19, N. Y., USA.

Telefon: PLaza 7-6459

Naslov naše podružnice: USA EXPRESS CO.

5501 Bl vd. East, West New York, New Jersey